

Fényterápia az allergia ellen

A világ gazdaságilag fejlett országaiban a 20. század végére, gyakoriságukat figyelembe véve, a különféle allergiás betegségek a nem fertőző, krónikus betegek közül a leggyakoribbak között szerepeltek. Pessimista szakértők állítják: harminc év múlva minden második ember valamely allergiás tünettől szenved majd.

A betegség terjedésének gyors és tendenciózus üteme világszerte arra sarkalja a gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz gyártókat, hogy hatékony, a rendelkezésre állóknál több, és hatékonyabb készítményeket, eszközöket állítsanak elő. Magyarországon, a közelmúltban fejezték be annak a segédeszköznek a klinikai kísérleteit, amellyel a fényterápiát vetik be a légúti allergiás tünetek ellen. A készülék klinikai vizsgálatainak eredményeit ismertető Nékám Kristóf professzor, aki az allergológia hazai szaktekin-télye hangsúlyozta: a betegek zöme az allergiás náthás csoportba tartozik. Annak európai előfordulása országonként változó, a lakosság 10–30 százalékát érintheti. Az asztma 3–10 százalékos gyakorisággal fordul elő, az ételal-lergia 2–6 százalékot tesz ki, ezeknél valamivel

ritkábban regisztrálnak a különféle ekcémás bőrgyulladások. A statisztika adatai alapján arra lehet következtetni, hogy a leggyakrabban azok a különféle légúti allergiák fordulnak elő, amelyek valamilyen környezeti terhelés (pollen, poratka, macskaszőr stb.) miatt jelentkeznek. Az előfordulási arányok közötti különbségek az adott országban tapasztalt környezetszeny-nyezés mértéke, a lakosság életmódbeli ténye-zői határozzák meg. Az iparosodással párhuzamosan terjedő környezetszennyezés ártó hatá-sának legjobb példája, hogy az allergiás rhinitis a 20. században még igen ritka betegségnek számított. Legfeljebb a lakosság egy százaléka szenvedhetett tőle. Napjainkban pedig Buda-pest lakosságának minimum a húsz százalékát sújtja az allergiás nátha.

KÖZELLENÉS AZ ALLERGIÁS RHINITIS

Legáltalánosabb tünetei, a tüsszögés, az orr-folyás/dugulás, az orr- és szemviszketés, köny-nyezés előfordulása idényjellegű, általában a pollenek levegőben való megjelenésével egy időben jelentkeznek. A rhinitiszes betegeknek több mind a felénél ezek a tünetek közvetlen összefüggést mutatnak a levegő pollentartal-mával, betegségük szezonális jelleget mutat. Tőlük jól elkülöníthetők a krónikus allergiá-sok, akiknek tünetei egész évben intenzívek és kiváltója általában a lakásban megtelepedett poratka, penészgomba, vagy svábbogár. Mind-két betegségfajtának hasonlóak a tünetei és in-tenzív megjelenésük nagymértékben rontja a benne szenvedők életvitelét, munkaképességét. A betegek egyharmada számolt be enyhe, még elviselhető tünetekről, egyharmaduk súlyosnak, normális életvitelükben akadályozónak minő-sítette azokat, egyharmaduknál pedig társult betegségek (hörghurut, asztma, melléküreg-gyulladás, orrpolip) is felléptek. Az allergiás rhinitis agresszív terjedésének következmé-nyeként előáll egyre nagyobb beteglétszám növekvő terhet jelent az egészségügyi ellátó-rendszerek számára és a betegek munkából va-ló kiesése folytán további gazdasági károkkal is jár. Annak ellenére, hogy a tünetek enyhítésére ma már szinte megszámlálhatatlan termék áll rendelkezésére, többségük hatékonysága vál-tozó. A súlyos tüneteket orvosló gyógyszerek csupán tüneti kezelésre képesek és számos

mellékhatásuk megmu-tatkozhat. A betegek leginkább a különféle szteroidkészítmények alkalmazásától ódzkodnak. Helyette sokan inkább az alternatív gyógymó-dok (homeopátia, aku-punktúra, fito- és sóterá-pia stb.) között keresik a tüneteiket szüntető meg-oldásokat.

Magyarországon az al-lergiás nátha kezelésére többféle fényterápia is hozzáférhető, az alkal-mazott hullámhosszak az UV-B-től (320 nano-méter körül) egészen a látható fényig terjednek. Az újonnan alkalmazott, Nékám professzor által vezetett szakértői team közreműködésével tesz-telt készüléket eredetileg 1996-ban, Izraelben fej-lesztették ki. 640 nano-méteres vörös fényt hasz-nál. A tenyérben elférő készülék orra illesztendő



része kétágú – a két orrfél egyidejű kezelése érdekében. A gép négy és fél perc használat után automatikusan kikapcsol.

Az orrtünetek fénykezelésének lehetősége a szakemberek előtt már régebben ismert, ám ennek is, mint más alternatív kezeléseknak a tudományos vizsgálata még ritka és esetleges.

KLINIKAI EREDMÉNYEK

A vizsgált készülék hatásosságának bizonyítására közel száz, allergiás rhinitiszben szenvedő kettősos, placebo-kontrollált vizsgálatot. A tesztekben részt vett betegek önként jelentkeztek, s az allergiás tünetekben szenvedők legalább egy hétig vezették tüneti naplójukat, amelyben hét tünet erősségének napi feljegyzését rögzítették. Amennyiben tüneteik összesített pontszáma elért egy előre megállapított minimumot (legalább a maximális tüneti pontszám egyharmadát), készüléket kaptak egy hónapos, napi négyszeri otthoni használatra, amelynek során változatlanul vezetniük kellett a tüneti naplót, majd a kezelési periódus után legfeljebb két hétig folytatták még a tünetek feljegyzését. A betegek egyik része a kereskedelemben már kapható készüléket kapta kézhez, míg másik részük egy, az eredetivel mindenben megegyező, de sokszorosan gyengébb vörös fényt kibocsátó készüléket kapott. A vizsgálatban három alkalommal, a betegek által tapasztalt életminőség változásra is rákérdeztek. A tesztek a Budai Irgalmasrendi Kórházban, a törökbálinti Tüdőgyógyintézetben, illetve a Ferencvárosi Egészség és Környezetvédelem Kft. keretei között zajlottak.

ENYHÜLTEK A TÜNETEK

A tesztvizsgálatok 2007 szeptemberében kezdődtek és 2008 májusában zárultak le. Az eredmények összegzése után kiderült, hogy abban a csoportban, amelyik a „hatásos” készüléket

kapta véletlen kiválasztás alapján, az orr, a garat, a fül, a szem viszketése, az orrfolyás, a tüszögés és a könnyezés jelentősen enyhült a kezelések hatására, míg az orrdugulás nem változott. A „placebo”, vagyis a hatástalannak gondolt készülék használói szintén beszámoltak kismértékű tünetcsökkenésről, de ez az orrdugulásra ebben a csoportban sem vonatkozott. Nem meglepő módon, miután a betegek abbahagyták a kezelést a készülékkel, tüneteik ismét erősödni kezdtek. A saját maguk által meghatározott, 0–10-ig terjedő életminőség skálán, az „eredeti” készüléket használók csoportjában a pontszám a kiindulási 4,5-ről 7,5-re, míg a placebo-csoportban 5-ről 6,5-re emelkedett. Ezzel párhuzamosan a betegek által meghatározott tünetsúlyosságban a ténylegesen használók csoportjában a pontszám a kiindulási 6,5-ről 2,5-re csökkent, míg a placebo-csoportban 6,5-ről 5,0-ra csökkent.

HOGYAN HAT?

Az orrban alkalmazható fényterápia allergiás tüneteket csökkentő hatásmechanizmus részleteiben még nem ismert, ebből a szempontból a teljes, az UVB-től a látható fényig terjedő hullámhossz spektrumot eddig nem is vizsgálták. Feltételezhető, hogy a készülék által kibocsátott vörös fény gátolja a szövetkárosító, gyulladáskeltő reaktív szabad gyökök termelődését, a hisztamin felszabadulását, az allergiás reakciókban szerepet játszó sejtek, különösen az eozinofil sejtek gyulladásközvetítő és -fokozó anyagai elválasztását, illetve e sejtek élettartamának csökkenését. Ezekre a kérdésekre, valamint arra, hogy genetikai tényezők befolyásolják-e a kezelés hatásosságát, csak további kutatások adhatnak majd pontosabb választ.

LÓRÁNTH IDA



▣ BÚCSÚ DR. CSÉFFALVAY TIBORTÓL

Készültünk rá, mégis megdöbbenően hatott, hogy néhány nappal 79. születésnapja után, hatalmas lelki erővel és méltósággal viselt hosszú szenvedés után elhunyt dr. Cséffalvay Tibor szülész-nőgyógyász főorvos, az orvostudományok kandidátusa.

Több mint fél évszázados gyógyító munkáját a Pécsi Orvostudományi Egyetem elvégzése után patológusként kezdte. Az ott szerzett tapasztalatok birtokában, azokra alapozva választott új szakterületet, és lett a szülész-nőgyógyászat elismert szakembere. Több évig dolgozott a hatvanas években Németországban, majd a János Kórházban. Szakmai kiteljesedését a Vas utcai Kórház szülészeti osztályának megszervezése és vezetése jelentette. Élete nagyobb részében a hivatásának élt. A családi programokat is otthagya számos esetben, ha betegeinek, munkatársainak szüksége volt tapasztalatára, tudására. Sokan ismerték, sokan szerették, számos család boldogságának volt aktív részese. Sikeres tevékenységét azonban nemcsak betegei értékelték. Iskolát teremtett maga körül. Rendkívül fontosnak tartotta a folyamatos képzést, a képzésben való részvételt. Számos konferenciának volt kezdeményezője, szervezője, a szervezés segítője. Széles körű személyes és szakmai kapcsolatait csak a szakképzésért, a szakmai rendezvények sikeréért és munkatársai boldogulásának elősegítéséért volt hajlandó igénybe venni.

Fegyelmet követelt és fegyelemből példát mutatott. Sokunknak volt példaképe, tanára, tanácsadója. Fontos volt számára a közösség bizalma. Büszke volt munkatársaira. Jó főnök, jó barát, jó orvos volt. Emléke sokunk szívében és gyermekeinkben tovább él.

Nyugodj békében!



DR. TURI PÉTER, FEKETE TIBOR